

SAKSUTREDNING

Arkivreferanse: 2024/991-9

Saksbehandler:
Inga Gudrun Hyrve

Saksnummer	Møtedato	Utvalg
2024/89	16.12.2024	Kommunestyret

Kommunal planstrategi 2024-2027 - 2.gangs behandling etter offentlig høring

Vedlegg

- 1 Innlandet fylkeskommune - Kommunal planstrategi for Sel kommune 2024-2027.pdf
- 2 NVEs uttalelse til offentlig ettersyn - Planstrategi 2024-2027 - Sel kommune
- 3 Villreinnemnda for Rondane og Sølknkletten - Kommunal planstrategi 2024-2027
- 4 Mattilsynet - Høring av kommunal planstrategi 2024-2027 - Sel kommune.pdf
- 5 Tabell planstrategi etter høring 2024
- 6 Planstrategi Sel kommune 2024-2027 – 2. gangs behandling 16.12.24
- 7 Folkehelseoversikt Sel 2024 okt
- 8 Uttalelse til høring av kommunal planstrategi 2024–2027 for Sel kommune.PDF

Saksutredning

Plan- og bygningsloven pålegger kommunestyret å utarbeide og vedta en planstrategi. Det skal skje minst en gang i valgperioden og senest ett år etter at nytt kommunestyre har konstituert seg, jmf Plan og bygningsloven §10-1:

"Kommunestyret skal minst én gang i hver valgperiode, og senest innen ett år etter konstituering, utarbeide og vedta en kommunal planstrategi. Planstrategien bør omfatte en drøfting av kommunens strategiske valg knyttet til samfunnsutvikling, herunder langsiktig arealbruk, miljøutfordringer, sektorenes virksomhet og en vurdering av kommunens planbehov i valgperioden."

Grunnlaget for utarbeidelse av kommunal planstrategi, er hjemlet i to lover:

- Plan- og bygningsloven, §10-1 Kommunal planstrategi
- Lov om folkehelsearbeid (folkehelseloven), kapittel 2, § 5 og § 6

Etter folkehelseloven skal kommunen ha nødvendig oversikt over helsetilstanden i befolkningen og de positive og negative faktorer som kan påvirke denne. Oversikten skal være skriftlig og identifisere helseutfordringene i kommunen, herunder konsekvenser og ansvarsforhold.

Kommuneloven hjemler kravet om økonomiplan og årsbudsjett, og kobling mot plan- og bygningsloven, jfr. §14-4:

1.ledd: Økonomiplanen skal vise hvordan langsiktige utfordringer, mål og strategier i kommunale og regionale planer skal følges opp.

5.ledd: Økonomiplanen kan inngå i eller utgjøre kommuneplanens handlingsdel etter plan- og bygningsloven § 11-1 fjerde ledd.

Kommunens rolle som planmyndighet etter plan- og bygningsloven må ses i sammenheng med kommunens ansvar som beredskapsmyndighet, jf. sivilbeskyttelsesloven med tilhørende forskrift om kommunal beredskapsplikt. Plikten som beredskapsmyndighet følges blant annet opp i plansystemet etter plan- og bygningsloven.

Kommunedirektørens lederteam har vært styringsgruppe for arbeidet. Arbeidsgruppa har bestått av representanter fra alle rammeområdene.

Kunnskapsgrunnlaget har flere kilder. En viktig del av kunnskapsgrunnlaget er folkehelseoversikten. Denne er utarbeidet med bakgrunn i statistikk og et folkehelseverksted som ble arrangert høsten 2024.

Foreslåtte planprioriteringer i planstrategien tar utgangspunkt i statlige og regionale føringer for kommunal planlegging, og FNs 17 bærekraftsmål er innarbeidet i dokumentet. Videre baserer planstrategien seg på oppdatert situasjons- og utfordringsbilde for kommunen, samt prioriteringer i den kommunale planstrategien for 2020-2023.

Planstrategidokumentet har følgende oppbygging:

- Samordning og samarbeid i planleggingen
- Trygge og inkluderende lokalsamfunn
- Velferd og bærekraftig verdiskaping
- Klima, miljø og natur for framtid
- Samfunnssikkerhet og beredskap

Oppbyggingen sammenfaller med nasjonale føringer for planlegging.

Som vedlegg til planstrategien ligger tabelloversikt over hvilke planer kommunedirektørens lederteam mener er viktige de neste årene. Planene er prioritert med år de skal ferdigstilles. Tabellen baserer seg på planstrategien for 2020-2023 samt kommunestyresak 2023/4 *Status kommunal planstrategi 2020-2023*.

I høringsperioden har det kommet inn totalt seks henvendelser, der to av de har varslet at de ikke har rukket å komme med innspill innen fristen grunnet interne årsaker.

Fire henvendelser er å regne som ordinære innspill, men alle seks innspillene vil bli kommentert.

1. Mattilsynet
2. NVE
3. Innlandet fylkeskommune
4. Direktoratet for mineralforvaltning

Hovudtrekkene i innspillene er gjengitt i saksfremstillingen. Kommunedirektøren har kommentert hvert innspill. Alle høringsinnspill ligger som vedlegg til saken.

Planstrategi Sel kommune 2024-2027 legges frem med endringer vedtatt av formannskapet den 7.11.24. Disse endringene er lagt inn med grønn tekst. Vedtatte innspill fra kommunestyrets behandling vil bli lagt inn i plandokumentet etter møtet den 16.12.24.

Vurdering

Forventninger om fremdrift i planprosesser må vurderes opp mot daglig drift, større utviklings- og utredningsarbeider, uforutsette hendelser, kapasitet og kompetanse.

Planstrategien og kommuneplanens samfunnsdel synliggjør perspektiv som skal være gjennomgående for alt planarbeid. Folkehelse, klima, innovasjon, digitalisering og integrering skal være med i alle typer planer som vedtas.

Kommunedirektøren skulle ønske at arbeidet med kommuneplanens arealdel hadde kommet lenger enn det har. Det har vært orientert om status og kapasitetsutfordringer flere ganger gjennom perioden. Det er viktig at administrasjonen nå får prioritere arbeidet med kommuneplanens arealdel, da vi ser at mengden dispensasjonssaker skyldes at kommuneplanens arealdel ikke samsvarer med behovet og ønskene til kommunestyret i Sel. Ved å behandle mange enkeltstående dispensasjonssaker mister man den helhetlige forståelsen og kunnskapen om ulike tiltak, og sumeffekten de får. Om kommunestyret i Sel ønsker å sikre at administrasjonen har tilstrekkelige ressurser til kommuneplanens arealdel, kan det vedta å ikke ta søknader om dispensasjon til behandling før kommuneplanens arealdel er vedtatt.

Vurdering av innspill til planstrategien

Innlandet fylkeskommune

Innhold i innspillet som omhandler planarbeid:

Fylkeskommunen påpeker at planstrategien er et godt kunnskapsgrunnlag når arbeidet med kommuneplanens samfunnsdel skal starte. En god arealstrategi i samfunnsdelen er et viktig verktøy for videre planlegging. Fylkeskommunen påpeker at det er positivt at kommunen trekker fram behovet for samordning og oppdatering av flere eldre reguleringsplaner. Fylkeskommunen støtter kommunens synspunkt om at arbeidet med kommuneplanens arealdel bør prioriteres. Ut fra ressurs hensyn og for å unngå uheldige sumvirkninger av enkelttiltak, er FK enige at det kan være aktuelt å vedta at man ikke tar søknader om dispensasjon til behandling før kommuneplanens arealdel er vedtatt.

Vurdering:

Kommunedirektøren støtter dette. Antallet dispensasjonssaker som behandles i dag er et symptom på at kommunens planverk begynner å bli gammelt og at det er viktig å prioritere arbeidet med kommuneplanens arealdel og samfunnsdel. Kommunedirektøren har i planstrategien påpekt at kommunestyret kan sikre at de har oversikt over den samlede belastningen fra ulike tiltak, ved å vedta å ikke behandle dispensasjonssøknader før kommuneplanens arealdel er vedtatt. Et slikt vedtak vil frigjøre ressurser til arbeidet med Kommuneplanens arealdel.

Innhold i innspillet som omhandler kulturmiljø:

Fylkeskommunen oppfordrer kommunen til å arbeide med utvikling og synliggjøring av kulturmiljø som skaper unike opplevelser og blant annet har positiv innvirkning på helse. Med tanke på de mange kulturminnene i kommunen anbefaler fylkeskommunen at kulturhistoriske bygninger og kulturmiljøer reguleres til bevaring ved at det utarbeides reguleringsbestemmelser om vern knyttet til arealformålet for bygningen i kombinasjon med juridisk linje.

Vurdering:

Kommunedirektøren støtter innspillet og vil ta det med i videre planarbeid.

Innhold i innspillet som omhandler Spranget:

Fylkeskommunen påpeker at det er viktig å bruke oppdatert kunnskap i vurderinger i alt planarbeid. Spranget er vesentlig i utfordringene for villrein vest for Rondandemassivet. Tiltaksplanen for villrein i Rondane vil kunne legge føringer for hvilke virkemidler som er best egnet ved en reguleringsplan eller forskrift.

Vurdering:

I tabell som viser planer i planstrategiperiodene ligger det inne forslag om en reguleringsplan eller kommunal forskrift for å gi retningslinjer for bruk og utvikling av området i tråd med de regionale planene, målsetninger og faktisk bruk.

Innhold i innspillet som omhandler elg, hjort og rådyr:

Fylkeskommunen oppfordrer kommunen til å utarbeide målsetninger gjennom en temaplan eller et kortere måldokument for elg, hjort og rådyr.

Vurdering:

Kommunedirektøren ser betydningen av dette og vil ta det med i videre planarbeid.

Innhold i innspillet som omhandler klima:

Kommuner plikter jfr. Statlige planretningslinjer for klima- og energiplanlegging og klimatilpasning, gjennom planlegging og øvrig myndighets- og virksomhetsutøvelse å stimulere og bidra til reduksjon av klimagassutslipp og til å øke miljøvennlig energiomlegging. Fylkeskommunen anbefaler at den nye planstrategien vurderer tilgjengelig kunnskap om status i kommunen, og hvorvidt kommunen bør utarbeide oppdaterte mål, strategier og tiltak for klima og energi. Fylkeskommunen savner også status på vannmiljø.

Vurdering:

Kommunedirektøren støtter at planstrategien må ha oppdatert kunnskap om status i kommunen for vannmiljø, klima og miljø.

Innhold i innspillet som omhandler folkehelse:

Fylkeskommunen påpeker at planstrategien er en vesentlig del av kommunens systematiske og langsiktige folkehelsearbeid. Kommunens folkehelseoversikt er en lovpålagt del av arbeidet, som skal inngå som grunnlag for planstrategien. På hjemmesidene til kommunen ligger en oversikt fra 2018, som bør oppdateres om ikke kommunen har gjort det.

Vurdering:

Formannskapet legger frem sak til kommunestyret 16.12.24, Folkehelseoversikt 2024, til behandling. Denne oversikten gir oppdatert kunnskap om folkehelsen i Sel kommune. Kommunedirektøren vil sørge for at denne blir lagt på kommunens hjemmesider så fort den er vedtatt.

Innhold i innspillet som omhandler næring:

Fylkeskommunen støtter kommunen i at det må jobbes helhetlig for å få til ønsket (nærings)utvikling. I tillegg til nevnte områder, bør denne helhetlige jobbingen også inkludere problemstillinger knyttet til bolig- og lokalsamfunnsutvikling og næringslivets kompetansebehov.

Fylkeskommunens ønsker et konkret tillegg til siste setning s. 13: Tidligere har det vært flere som har pendlet inn enn ut av Sel, nå har trenden snudd blant annet som følge av slakterinedleggelsen i 2020, og som igjen medførte det regionale omstillingsprogrammet «Stryk Sel».

Vurdering:

Kommunedirektøren støtter innspillene, og vil legge til setningen i planstrategien.

NVE

Innhold i innspillet:

Sel er en flom- og skredutsatt kommune, og det er viktig å ha stor oppmerksomhet rundt sikring og klimatilpassing.

NVEs faglige råd er at kommunen gjennom arbeidet med planstrategien identifiserer hvilke tidligere vedtatte arealplaner som med dagens kunnskap om klimaendringer, naturfare og vassdragsmiljø ikke ville blitt godkjent for videre utbygging jf. plan- og bygningslovens § 28-1. Kommunen bør gjennom planstrategien ta stilling til om disse tidligere vedtatte arealplanene skal oppheves eller endres. Dette er et stort og omfattende arbeid, som vil kreve egne ressurser, og må eventuelt komme som et eget prosjekt. Det vises til Grunnlag for veileder om revisjon av kommunale arealplaner som kan danne grunnlag for dette arbeidet. Kommunen må sikre nok areal til å håndtere naturfarer. God arealplanlegging er pekt på som

det viktigste virkemiddelet for å forebygge skader fra flom, skred, erosjon og overvann. Pågående klimaendringer vil øke risikoen for disse faretypene. En god måte å møte disse utfordringene på er å utarbeide en overordnet plan for overvannshåndtering. Sett i forhold til pågående sikringstiltak for Otta sentrum, anbefaler vi sterkt at denne planen framskyndes til 2025-2026 slik at den koordineres med kommunens egen reguleringsplan «Flomsikring, inkluderer industriområdet Skansen/Øyaområdet» som skal være ferdig i 2026.

Kommunen bør fastsette hvilke arealer som skal brukes til fornybar kraftproduksjon, samlokalisering av virksomhet med overskuddsvarme med aktivitet som har behov for varme og effektiv energibruk i bygninger og andre sektorer.

Vurdering:

Kommunedirektøren støtter at det er viktig å ha oppmerksomhet rundt sikring og klimatilpasning, dette vises blant annet gjennom prioritering av reguleringsplan for flomsikring av Otta, og at det nå søkes etter en beredskapsansvarlig for klima og miljø som skal ha dette som arbeidsfelt. En overordnet plan for overvannshåndtering er planlagt i 2026-2027. Denne planen ligger i denne tidsrommet fordi det må henge tett sammen med flomsikringsprosjektet. Kommunedirektøren imøteser dette innspillet.

Kommunedirektøren vil gjerne motta veiledning fra NVE med tanke på arealer som skal brukes til fornybar kraftproduksjon, samlokalisering av virksomhet med overskuddsvarme med aktivitet som har behov for varme og effektiv energibruk i bygninger og andre sektorer.

Direktoratet for mineralforvaltning (DMF)

DMF viser til nasjonale forventninger til regional og kommunal planlegging 2023-2027. Der står det at

regional og kommunal planlegging er viktige verktøy for å sikre at verdifulle mineralforekomster, som kan gi framtidig verdiskaping, ikke bygges ned. Kommunal planlegging er avgjørende for å sikre de langsiktige arealbehovene for mineralnæringen. DMF presiserer at Regjeringen blant annet forventer at:

- Viktige mineralforekomster sikres i regionale og kommunale planer, og utvinning avveies mot miljøhensyn og andre samfunnsinteresser.
- Helhetlig masseforvaltning avklares i regionale og kommunale planer.

Planer

for større bygge- og anleggsarbeider avklarer hvordan overskuddsmasser skal disponeres og hvordan nødvendig areal til håndteringen skal sikres. Muligheten for ombruk og materialgjenvinning vurderes, og massebalanse bør tilstrebes.

Vurdering:

Overordna plan for masseuttak og lagring i Sel kommune er lagt inn i vedlegg til planstrategi i 2027. Der står det at det skal vurderes hva en ny plan vil omfatte i dette arbeidet.

Kommunedirektøren vil her ta med innspillet fra DMF inn i det videre planarbeidet.

Villreinnemda

Innspill:

Villreinnemda ba om utsatt frist for å komme med høringsuttale. De minner om at Villreinnemda skal ha alle plansaker på høring som berører villreinens leveområder i Rondane.

Vurdering:

Planstrategien omhandler hvilke planer politikerne skal prioritere i inneværende periode. Denne skal legges frem for behandling i løpet av det første året etter konstituering av nytt kommunestyre. Kommunedirektøren presiserer at høringspartene til den enkelte plan i planstrategien, vil få mulighet til å uttale seg når disse legges ut på høring. En ser det derfor ikke som hensiktsmessig å utsette behandlingen av denne saken.

Mattilsynet

Innspill:

Mattilsynet påpeker at det er avgjørende at kommunen har en helhetlig oversikt over vann- og avløpsplaner i hele kommunen, inkludert private vannforsyninger. Vannforsyning er kritisk infrastruktur og må omtales i kommuneplanens samfunnsdel og arealdel.

Vurdering:

Kommunedirektøren støtter at vann er viktig tema og tar innspillet med i videre planarbeid for kommuneplanens arealdel og samfunnsdel.

Kommunedirektørens forslag til vedtak:

Med hjemmel i plan og bygningsloven § 10-1 vedtar kommunestyret forslag til kommunal planstrategi for Sel kommune gjeldende for perioden 2024 – 2027 med følgende endringspunkter:

1. Kommunestyret vedtar å ikke behandle dispensasjonssøknader før kommuneplanens arealdel er vedtatt, under forutsetning av at kommuneplanens arealdel blir ferdigstilt innen utgangen av 2025.
2. Det legges inn et konkret tillegg til siste setning s. 13 i Planstrategi Sel kommune 2024-2027:
Tidligere har det vært flere som har pendlet inn enn ut av Sel, nå har trenden snudd blant annet som følge av slakterinedleggelsen i 2020, og som igjen medførte det regionale omstillingsprogrammet «Stryk Sel».
3. Overordnet plan for overvannshåndtering fremskyndes ett år til 2025-2026.
4. Kommunestyret legger til grunn at planbehovet som fremkommer i planstrategien utgjør grunnlaget for kommunestyrets prioritering av planoppgaver i innværende kommunestyreperiode. Planer som ikke er lovpålagt og ikke fremgår av tabellen, vil ikke bli fornyet.

Kommunestyrets behandling av sak 89/2024 i møte den 16.12.2024:

Behandling

Ap/SV v/Marius Bismo fremmet følgende endringsforslag:

- *Kommunestyret ber kommunedirektøren å lage en egen plan for «Strategi for fremtidige elbilladepunkt» med særlig fokus på strategisk lokalisering, bærekraft og beredskap.*
- *Følgende setning legges til på slutten av det første avsnittet i seksjon 3.1.1 «Bosetting»: Sel kommune har et bredt fokus på bosetting og utvikling av våre lokalsamfunn. Kommunen har kommunale boligtomter tilgjengelige for salg både på Otta, Sjøa, Sel og Heidal.*

Sp v/Kjetil Eide fremmet følgende endringsforslag:

- Kommunedirektøren sitt forslag til vedtak punkt 1 utgår.
- Nytt punkt 1: Sel kommunestyre henstiller til at kommuneplanens arealdel skal være ferdig så raskt som mulig, og senest innen utgangen av 2025.
- Under punkt 2 blir navnet rettet til **Styrk Sel**. Ellers som kommunedirektøren sitt forslag.
- Punkt 3 og 4 som kommunedirektøren sitt forslag.

Forslag om tekstlige endringer i dokumentet **Kommunal planstrategi 2024-2027**:

- Punkt 3.1.1 Bosetting
Ny setning: **I tillegg har kommunen tettstedene Bjølstadmo, Faukstad, Sjoa og Sel.**
- Pkt. 5.1 – 4.avsnitt:

«Det er avgjørende å prioritere arbeidet med kommuneplanens arealdel, da dette gir en helhetlig forståelse og kunnskap om ulike tiltak» «Dette oppnås ikke ved å innvilge mange enkeltstående dispensasjoner. For å sikre at vi har oversikt over den samlede belastningen fra ulike tiltak, kan kommunestyret vedta å ikke behandle dispensasjonssøknader før kommuneplanens arealdel er vedtatt. Et slik vedtak vil også frigjøre ressurser til arbeidet med Kommuneplanens arealdel» Tekst i kursiv strykes.

- Pkt. 5.2.1 – 1.avsnitt:

«Rondane nasjonalpark ble vernet som landets første nasjonalpark i 1962 og utvidet i 2003. Sel kommune ble i 2008 tildelt status som nasjonalparkkommune, og videreført etter nye kriterier i 2020. Høvringen, Mysusæter, og Kampen er viktige inngangsporter til Rondane nasjonalpark. Norge er det eneste landet i Europa som har intakte høyfjellsøkosystemer med bestander av villrein. Villrein er en ansvars art som Norge har forpliktelse til å ta vare på» «En bit for bit nedbygging av leveområdene har i flere tiår vært den største trusselen for den norske villreinen. I 2021 havnet den på rødlista under kategorien «nær truet».

Tekst i kursiv strykes.

- Pkt. 5.2.1 – 2.avsnitt:

«Klassifiseringen viser at tilstanden for villreinen i Rondane er dårligere enn de fastsatte målene. Ytterligere påvirkning på villreinen kan være skadelig. Miljødirektoratet og Statsforvalteren i Innlandet arbeider med en tiltaksplan for hvordan kvalitetsmålene som er fastsatt i forskriften kan bli nådd.» Dette strykes, og erstattes med:

Klassifiseringen viser at tilstanden for villreinen i Rondane er dårlige når det gjelder mulige trekkområder. Noe av årsaken til dette er en gradvis utbygging i etterkrigstiden av turisthytter, fritidsboliger, nettverk av turstier, og veier. Rondane har 10 fjelltopper over 2000 moh. Som trekker til seg folk i alle aldrer. Dette har naturlig nok påvirket villreinens trekk muligheter de siste 30 – 40 årene, og har ført til at den i dag oppholder seg og trekker i roligere områder i andre deler av nasjonalparken. Skal vi lykkes med å gjøre forholdene bedre for villreinen i Rondane er det avgjørende at vi har fokus og forsterker tiltakene i de områdene reinen i dag faktisk oppholder seg og har fungerende trekk, og at vi i de utbygde områdene aksepterer at disse er «tapt» i villrein

sammenheng» For kommunen som bosettings- og arbeidsmarked er det viktig å ta vare på eksisterende bedrifter og infrastruktur i tilknytning til nasjonalparken. Nasjonalparken må også i fortsettelsen være en lokal resurs for verdiskapning, og turistbedriftene som er i nasjonalparken og influensområdet må ha rammevilkår som gjør at de kan videreutvikle seg og ha konkuranseevne med andre turistbedrifter.

- **Pkt. 5.2.1 – 3. avsnitt:**

Strykkes i sin helhet.

- **Til oversikt over planar og punkt om Reguleringsplanar – privat og offentlig**
Reguleringsplan for parkeringsplassen på Spranget, alternativt ei kommunal forskrift med heimel i friluftsløva §15. For å leggje til rette for ein berekraftig og omsynsfull bruk av parkeringsplassen på Spranget skal det utarbeidast ein reguleringsplan, eller alternativt ei kommunal forskrift, dette for å gje retningslinjer for bruken og utvikling av området i tråd med dei regionale planane, målsettingane og faktisk bruk. Oppstart så raskt som mogleg i **2025**.

Forslaget fra Ap ble enstemmig vedtatt.

Endringsforslag fra Sp ble vedtatt med 13 mot 12 stemmer for kommunedirektørens forslag til vedtak.

Vedtak

Med hjemmel i plan og bygningsloven § 10-1 vedtar kommunestyret forslag til kommunal planstrategi for Sel kommune gjeldende for perioden 2024 – 2027 med følgende endringspunkter samt tekstlige endringer som fremkommer av behandling av saken: :

- 1.Sel kommunestyre henstiller til at kommuneplanens arealdel skal være ferdig så raskt som mulig, og senest innen utgangen av 2025.

- 2.Det legges inn et konkret tillegg til siste setning s. 13 i Planstrategi Sel kommune 2024-2027:

Tidligere har det vært flere som har pendlet inn enn ut av Sel, nå har trenden snudd blant annet som følge av slakterinedleggelsen i 2020, og som igjen medførte det regionale omstillingsprogrammet «Styrk Sel».

3. Overordnet plan for overvannshåndtering fremskyndes ett år til 2025-2026.

4. Kommunestyret legger til grunn at planbehovet som fremkommer i planstrategien utgjør grunnlaget for kommunestyrets prioritering av planoppgaver i inneværende kommunestyreperiode. Planer som ikke er lovpålagt og ikke fremgår av tabellen, vil ikke bli fornyet.